

Sygn. akt I UK 50/11

**WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 29 marca 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie

SSN Teresa Flemming-Kulesza (przewodniczący,
sprawozdawca)
SSN Bogusław Cudowski
SSN Jolanta Strusińska-Żukowska

w sprawie z odwołania Marleny S. i Roberta S.- następców prawnych Jerzego R.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych
o prawo do emerytury górniczej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 29 marca 2011 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonych od wyroku Sądu Apelacyjnego
z dnia 3 listopada 2009 r.,

oddala skargę kasacyjną.

Uzasadnienie

Decyzją z dnia 10 czerwca 2008 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił Jerzemu R. prawa do górniczej emerytury.

Ubezpieczony w odwołaniu domagał się przyznania emerytury górniczej i zaliczenia spornego okresu od 28 stycznia 1983 r. do 31 grudnia 1987 r. i od 13 stycznia 1989 r. do 31 maja 2002 r. do pracy górniczej w wymiarze półtorakrotnym, ponieważ pracował w przodku.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 6 lutego 2009r., zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury górniczej począwszy od 1 maja 2008r.

Sąd Okręgowy ustalił, że Jerzy R. w Kopalni Węgla Brunatnego „Bełchatów” S.A. pracował od 3 września 1982 r. do 31 maja 2002 r. W okresie od 1 stycznia 1988 r. do 31 grudnia 1988 r. przebywał na urlopie bezpłatnym. Ubezpieczony w okresie zatrudnienia w KWB „Bełchatów” wykonywał pracę w szczególnych warunkach, gdy był zatrudniony jako wulkanizator taśm przenośnikowych w okresie od 3 września 1982 r. do 31 grudnia 1987 r. i od 13 stycznia 1989 r. do 31 maja 2002 r.

Jerzy R. był pracownikiem oddziału g-3, następnie oddział ten zmienił nazwę na w-1 (oddział wulkanizacji taśm). W spornym okresie ubezpieczony pracował jako wulkanizator na koparkach wielonaczyniowych i na przenośnikach przesuwnych. Praca wulkanizatora polegała na wymianie taśm i usuwaniu uszkodzeń. Przed przystąpieniem do pracy należało wykonać podbudowę. Kwestią zatrudnienia Jerzego R. zajmowała się Komisja Weryfikacyjna, która z posiedzenia swojego sporządziła protokół. Komisja na podstawie przesłuchania Jerzego R. oraz świadków: Grzegorza S., Artura G. ustaliła, że w okresie od 28 stycznia 1983 r. do 31 grudnia 1987 r. ubezpieczony przez 1.303 dniówki stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę górnika kopalni odkrywkowej, a w okresie od 13 stycznia 1989 r. do 31 maja 2002 r. przez 3.170 dniówek stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę górnika kopalni odkrywkowej. W związku z

powyższym pracodawca wystawił 14 maja 2008 r. świadectwo wykonywania pracy górniczej.

Sąd Okręgowy uznał, że w sprawie nie było sporne, że Jerzy R. spełniał warunki z art. 49 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych za wyjątkiem wykazania 25 lat pracy górniczej łącznie z okresami pracy równorzędnej i okresami zaliczanymi do pracy górniczej. ZUS uwzględnił ubezpieczonemu 21 lat, 5 miesięcy, 15 dni pracy górniczej łącznie z okresami pracy równorzędnej i okresami zaliczanymi do pracy górniczej. W ocenie Sądu Okręgowego spór dotyczył ustalenia, czy praca ubezpieczonego była pracą przodkową i odnosiła się do stanowisk, o których mowa w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia z dnia 23 grudnia 1994 r. w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty.

Sąd Okręgowy zauważył, że przepisy nie definiują pojęcia przodka i pracy przodkowej. Według „Słownika współczesnego języka polskiego” pod redakcją Bogusława Dunaja, Wilga, Warszawa 1996 r., s. 899 „przodek to przednia część chodnika w kopalni, w której wydobywa się kopalinę np. węgiel, rudy metali lub skałę płonną”. Pojęcie przodka występuje także w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 17 czerwca 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy, prowadzenia ruchu oraz specjalistycznego zabezpieczenia przeciwpożarowego w odkrywkowych zakładach górniczych wydobywających kopaliny podstawowe (Dz. U. z 2002 r, Nr 96, poz. 858 ze zm.). Przepisy tego rozporządzenia stanowią w § 97-99; szerokość przodka przy ręcznym urabianiu nadkładu lub kopaliny i wysokość urabianego piętra ustala kierownik ruchu zakładu górniczego. Podczas ręcznego urabiania jednoczesna praca ludzi w przodkach znajdujących się jeden nad drugim dopuszczalna jest wyłącznie, gdy szerokość poziomu pomiędzy piętrami jest większa niż 6 m. Podczas ręcznego urabiania nadkładu lub kopaliny obserwuje się stan przodka i powiadamia niezwłocznie osoby dozoru ruchu o wszelkich zmianach warunków geologiczno-górniczych.

Zdaniem Sądu pierwszej instancji, skoro ubezpieczony pracował przy pracach wulkanizacyjnych przenośników na koparkach wielonaczyniowych i

przenośnikach przesuwnych znajdujących się pomiędzy koparką wielonaczyniową i skarpią, to wykonywał inne prace przodkowe w rozumieniu art. 37 ustawy emerytalnej. Obecnie stanowisko, na którym ubezpieczony pracował przez sporne lata zostało zakwalifikowane jako praca w przodku, o której mowa w załączniku nr 3, dział III poz. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 r. w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty. W ocenie Sądu praca wulkanizatora przenośników taśmowych na odkrywce może także zawierać zakres obowiązków górnika kopalni odkrywkowej wykonującego prace wulkanizacyjne na przenośnikach taśmowych. Jeśli jest to praca wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy - na przenośniku znajdującym się na koparce lub przenośniku przesuwym pomiędzy koparką i urabianą skarpią - to jest to praca wymieniona w załączniku nr 3, dział III rozporządzenia MPiPS z 23 grudnia 1994 r.

Powyższy wyrok został zaskarżony apelacją wniesioną przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 3 listopada 2009 r., zmienił zaskarżony wyrok i oddalił odwołanie.

Sąd Apelacyjny stwierdził, że zważywszy na datę wystąpienia o przyznanie przedmiotowego świadczenia, z mocy art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy - Karta Nauczyciela (Dz. U. nr 167, poz. 1397 ze zm.) podstawę rozstrzygnięcia stanowić mogły przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009, nr 153, poz. 1227) zarówno w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 2006 r., jak i przepisy tej samej ustawy w brzmieniu obowiązującym poczynając od 1 stycznia 2007 r. W ocenie Sądu Apelacyjnego, niezależnie od tego, czy jako podstawę prawną przyjąć dawny art. 34 (z uwagi na datę urodzenia ubezpieczonego, tj. 2 lutego 1946, powołany przez Sąd pierwszej instancji; art. 49 nie znajduje w sprawie zastosowania), czy też obowiązujący aktualnie art. 50a, spośród przewidzianych w tym zakresie przesłanek, ustalenia wymagało jedynie, czy odwołujący legitymuje się wymaganym 25 letnim okresem pracy górniczej wraz

z okresami pracy równorzędnej i okresami zaliczanymi do pracy górniczej w myśl art. 34, bądź 25 letnim okresem pracy górniczej wraz z okresami pracy równorzędnej - w oparciu o art. 50a. W szczególności, wyjaśnić należało, czy sporny okres zatrudnienia od 28 stycznia 1983 r. do 31 grudnia 1987r. oraz od 13 stycznia 1989r. do 31 maja 2002r. podlega zaliczeniu w wymiarze półtorakrotnym.

Sąd drugiej instancji stwierdził, że zarówno po myśli dawnego art. 37 ust. 3, jak i na podstawie obecnego art. 50d ust. 3 - minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki i ministrem właściwym do spraw Skarbu Państwa, w drodze rozporządzenia, określa szczegółowo stanowiska pracy, na których zatrudnienie zalicza się w myśl ust. 1 w wymiarze półtorakrotnym. Tym samym, w ocenie Sądu drugiej instancji, w oparciu o art. 194 powołanej ustawy, w powyższym zakresie nadal obowiązującym aktem prawnym pozostaje powołane przez Sąd pierwszej instancji rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 r. w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty (Dz. U. z 1995, nr 2, poz. 8).

Sąd Apelacyjny podkreślił, że załącznik nr 2 do cytowanego rozporządzenia z dnia 23 grudnia 1994 r. zawiera wykaz stanowisk pracy, na których zatrudnienie na odkrywce węgla brunatnego oraz przedsiębiorstwach i innych podmiotach wykonujących roboty górnicze dla kopalń węgla brunatnego uważa się za pracę górniczą, natomiast w części III jego załącznika nr 3 zawarty jest wykaz stanowisk pracy, na których okresy pracy w kopalniach węgla brunatnego zalicza się w wymiarze półtorakrotnym. O ile pierwszy ze wskazanych załączników obejmuje swoim zakresem 32 stanowiska pracy, o tyle w drugim z nich wymieniono jedynie 8 stanowisk, co tym samym oznacza, iż w przypadku kopalni węgla brunatnego jedynie praca górnicza na nielicznych - ściśle wymienionych stanowiskach, uprawnia do jej potraktowania jako pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym. Co więcej, możliwość zaliczenia określonych okresów pracy w wymiarze półtorakrotnym, w przypadku pracowników zatrudnionych w kopalni węgla brunatnego, wprowadzona została dopiero z dniem 1 listopada 1994 r. na mocy art. 1 ustawy z dnia 30 czerwca 1994 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu

emerytalnym górników i ich rodzin (Dz. U. Nr 84, poz. 385), przy uwzględnieniu aktualnych na tę datę stanowisk pracy funkcjonujących w schemacie organizacyjnym kopalń węgla brunatnego.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt rozpoznawanej sprawy, Sąd Apelacyjny podniósł, iż zebrany w sprawie materiał dowodowy istotnie nie daje jakichkolwiek podstaw do uznania, iż w objętym sporem okresie będące udziałem ubezpieczonego, jako wulkanizatora taśm przenośnikowych na odkrywce, czynności związane wyłącznie z montażem, konserwacją i naprawą taśm na przenośnikach znajdujących się na koparkach wielonaczyniowych i przenośnikach przesuwnych, uprawniają do zakwalifikowania jego pracy jako górnika kopalni odkrywkowej. Przede wszystkim, uwzględniając treść załącznika nr 2 i 3 wspomnianego rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994r., nie sposób postawić znaku równości pomiędzy wymienionym w załączniku nr 2 stanowiskiem wulkanizatora taśm przenośnikowych na odkrywce, a widniejącym w załączniku nr 3 stanowiskiem górnika kopalni odkrywkowej. Gdyby bowiem zakresy czynności pracowników zatrudnionych na powyższych stanowiskach pracy były tożsame, zbędnym byłoby wskazywanie w pkt 30 załącznika nr 2 stanowiska wulkanizatora taśm przenośnikowych na odkrywce i jego pomocnika, przy jednoczesnym wymienieniu w jego pkt 1 stanowiska górnika na odkrywce.

Sąd drugiej instancji podkreślił, że czynności opisane przez pracodawcę w przedstawionej charakterystyce stanowiska pracy, a także omówione przez występujących w sprawie świadków oraz samego ubezpieczonego, dają jednoznaczne podstawy do przyjęcia, iż Jerzy R. w przedmiotowym okresie zajmował się wyłącznie czynnościami charakterystycznymi dla wulkanizatora taśm przenośnikowych na odkrywce, niezależnie od miejsca wykonywania tych czynności. Tym bardziej, iż odwołujący podnoszony przez siebie fakt wykonywania pracy górniczej zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym wiązał jedynie z miejscem realizowania obowiązków wulkanizatora taśm przenośnikowych znajdujących się na koparkach i przenośnikach przesuwnych, tj. elementach układu KTZ, nie podejmując jakiegokolwiek inicjatywy zmierzającej do wykazania, iż w istocie

zajmował się czynnościami związanymi z pracą na stanowisku górnika kopalni odkrywkowej.

Dodatkowo, Sąd drugiej instancji podkreślił, że przeciwko uznaniu, iż w omawianym okresie odwołujący się pracował na stanowisku górnika na odkrywce, przemawia także treść znajdującego się w jego aktach osobowych protokołu nr 379 z posiedzenia komisji weryfikacyjnej, która w dniu 4 kwietnia 2002 r. rozpatrywała wniosek odwołującego się o ustalenie, że w okresie od 3 września 1982 r. do 28 lutego 1995 r., z wyłączeniem okresu urlopu bezpłatnego, jako ślusarz, wulkanizator oraz wulkanizator taśm wykonywał pracę górniczą - uznając, iż od 3 września 1982 r. do 31 lipca 1984 r., od 1 sierpnia 1984 r. do 31 grudnia 1987 r. oraz od 13 stycznia 1989 r. do 28 lutego 1995 r. pracował jako wulkanizator, tj. na stanowisku wymienionym w załączniku nr 2, poz. 30 do rozporządzenia MPiPS z dnia 23 grudnia 1994 r. W aktach osobowych znajdują się także: wykaz dniówek przepracowanych na odkrywce za lata 1991-1994 oraz wykaz pracy górniczej ze wskaźnikiem 1,2 za lata 1995-2002. Tym samym, uznanie obecnie przez byłego pracodawcę, iż we wskazanym okresie odwołujący wykonywał pracę górnika kopalni odkrywkowej, uznać należy za nieprawidłowe i jako takie, niemogące stanowić podstawy do przyjęcia, iż w omawianym okresie ubezpieczony wykonywał pracę górniczą zaliczaną - przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury, w wymiarze półtorakrotnym.

Powyższy wyrok został w całości zaskarżony skargą kasacyjną wniesioną przez ubezpieczonego, w której zarzucono naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię przepisu art. 50 c ust. 1 pkt 4 ustawy w zw. z art. 50 d ust. 1 pkt 1 z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2004 r., Nr 39, poz. 353), a poprzednio obowiązującego art. 36 ust. 1 pkt 4 w zw. z art. 37 ust. 1 wyżej wymienionej ustawy oraz naruszenie wydanego na podstawie w/w ustawy § 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 r., a w efekcie punktu 1 działu III załącznika nr 3 do wskazanego rozporządzenia, wydanego w sprawie określania stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty, a w efekcie niewłaściwe uznanie, że praca wykonywana przez ubezpieczonego na stanowisku wulkanizatora

przenośników taśmowych na odkrywce wykonującego prace przodkowe stale, w pełnym wymiarze czasu pracy na przenośniku znajdującym się na koparce lub przenośniku przesuwym pomiędzy koparką i urabianą skarpą, nie była pracą górniczą w rozumieniu wyżej powołanych przepisów, mimo że zgromadzony materiał dowodowy w postaci zeznań świadków, protokołu z posiedzenia Komisji Weryfikacyjnej, akt osobowych ubezpieczonego, akt emerytalnych oraz świadectwa wykonywania pracy górniczej, jednoznacznie wskazywał, że ubezpieczony wykonywał pracę górnika kopalni odkrywkowej KWB Bełchatów z/s w Rogowcu; naruszenie przepisów postępowania w zakresie, który miał wpływ na wynik sprawy (art. 398 § 1 pkt. 2 k.p.c.), a mianowicie art. 228 § 1 i 2 k.p.c. poprzez niewzięcie przez Sąd drugiej instancji pod uwagę faktów znanych mu z urzędu, a mianowicie treści opinii Instytutu Górnictwa Odkrywkowego „POLTEGOR” z dnia 13 kwietnia 2004 r., jak również opinii Katedry Górnictwa Odkrywkowego AGH im. Stanisława Staszica w Krakowie z dnia 9 sierpnia 2004 r., w których zdefiniowane zostało pojęcie przodka w kopalniach węgla brunatnego, które to fakty miały istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia miejsca faktycznego wykonywania pracy przez ubezpieczonego i zakresu jego obowiązków pracowniczych „na stanowisku górnika kopalni odkrywkowej”; naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 316 § 1 k.p.c., art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., poprzez brak odniesienia się przez Sąd drugiej instancji w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku do tak istotnego dowodu, jakim jest szczegółowa tabela stanowisk pracy górniczej, stanowiącej załącznik do Zarządzenia Prezesa KWB Bełchatów z dnia 28 grudnia 2003 r. Nr 73/061 wydanego w sprawie wykazu stanowisk pracy górniczej, ewidencjonowania okresów zatrudnienia na stanowiskach, na których okresy pracy górniczej zalicza się w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury, z którego wynika, że wulkanizatorzy taśm przenośnikowych należą do wykonujących stałą i w pełnym wymiarze czasu pracę górniczą na odkrywce kopalni węgla brunatnego, a także poprzez pominięcie przy rozstrzygnięciu okoliczności faktycznych, wynikających z przeprowadzonych dowodów z dokumentów w postaci protokołu z posiedzenia Komisji Weryfikacyjnej, akt osobowych ubezpieczonego, akt emerytalnych oraz świadectw pracy, w tym świadectwa wykonywania pracy górniczej, dla udowodnienia których to okoliczności

faktycznych zostały one dopuszczone, w następstwie których to naruszeń oraz nieprzebrzegania kompetencji Sądu odwoławczego i niespełnienia jego procesowej funkcji, doszło do pominięcia części materiału dowodowego ze skutkiem wskazanym w art. 398³ § 1 pkt. 2 k.p.c.

Wskazując na powyższe, wniesiono o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie przepisu art. 398⁴ § 2 k.p.c. w zw. z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., „gdyż skarga kasacyjna oczywiście uzasadniona, w sytuacji gdy zmiana orzeczenia przez Sąd Apelacyjny nastąpiła bez odniesienia się do ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd pierwszej instancji, a mających znaczenie dla rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie kwestii rzeczywiście wykonywanej przez ubezpieczonego pracy górniczej na odkrywce, a co w konsekwencji doprowadziło do nieprawidłowej kontroli apelacyjnej przez Sąd drugiej instancji, a także ze względu na to, iż istnieje potrzeba wykładni powoływanego przepisu art. 50 c ust. 1 pkt 4 ustawy emerytalnej, co do pracy wykonywanej przez ubezpieczonego na stanowisku wulkanizatora taśm przenośnikowych, w szczególności w aspekcie pracy górniczej”; zasądzenie od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego kosztów dotychczasowego postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie przed Sądem pierwszej i drugiej instancji oraz kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych; uchylenie zaskarżonego wyroku i jego zmianę poprzez przyznanie ubezpieczonemu prawa do emerytury górniczej począwszy od dnia 1 maja 2008 r., ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu.

Postanowieniem z 28 września 2010 r. Sąd Najwyższy zawiesił postępowanie na podstawie art. 174 § 1 pkt 1 k.p.c. wobec śmierci wnioskodawcy.

W dniu 19 stycznia 2011 r. Marlena S. i Robert S. jako następcy prawni zmarłego Jerzego R. złożyli do Sądu Najwyższego wniosek o podjęcie zawieszono postępowania i podtrzymali w całości skargę kasacyjną wniesioną w przedmiotowej sprawie.

Postanowieniem z 22 lutego 2011r. Sąd Najwyższy podjął postępowanie na podstawie art. 181 pkt 1 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Skarga kasacyjna nie ma uzasadnionych podstaw.

Zmiana rozstrzygnięcia sprawy w postępowaniu apelacyjnym nie nastąpiła na skutek dokonania odmiennych ustaleń. Stan faktyczny sprawy nie był sporny w zasadniczych jego elementach. Problem sporny sprowadzał się do możliwości zakwalifikowania pracy wykonywanej przez ubezpieczonego Jerzego R. do pracy górniczej zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym.

Zarzuty skargi odnoszące się do naruszenia przepisów postępowania nie mogły zostać uwzględnione. Zarzut naruszenia art. 316 § 1 k.p.c. nie jest zrozumiały, gdyż w jego uzasadnieniu nie podano, w czym skarżący upatrują niedochowanie przez Sąd wynikającego z tego przepisu obowiązku wzięcia za postawę wyrokowania stanu rzeczy istniejącego w chwili zamknięcia rozprawy. Z przepisu tego nie wynika obowiązek odniesienia się w uzasadnieniu wyroku do wszystkich dowodów zgromadzonych w sprawie a takie rozumienie zdaje się wynikać z treści zarzutu kasacyjnego. W skardze zarzut ten został powiązany z zarzutem naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 233 § 1 k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c. Zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. (mającego – podobnie jak art. 233 § 1 k.p.c. – odpowiednie zastosowanie w postępowaniu apelacyjnym na podstawie art. 391 § 1 k.p.c.) tylko wyjątkowo może stanowić uzasadnioną podstawę skargi kasacyjnej. Zarzuty naruszenia przepisów postępowania dla swej skuteczności wymagają wykazania istotnego wpływu uchybień na wynik sprawy (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.). W przypadku naruszenia przepisu art. 328 § 2 k.p.c. regulującego zawartość uzasadnienia wyroku trudne jest wykazanie tego wpływu. Uzasadnienie sporządzane jest po wydaniu wyroku, zatem z reguły jego jakość nie wpływa na wynik sprawy. W orzecznictwie przyjmuje się, że tylko w tych przypadkach, gdy uzasadnienie nie pozwala na dokonanie kontroli kasacyjnej rozstrzygnięcia można mówić o naruszeniu art. 328 § 2 k.p.c. w istotny sposób wpływającym na wynik sprawy (z nowszych orzeczeń por. np. wyroki Sądu Najwyższego: z 15 grudnia 2010 r., II PK 138/10, LEX 738557, z 24 listopada 2010 r., I PK 107/10, LEX 737366 i z 9 września 2010 r., I CSK 679/09, LEX 622199). Uzasadnienie zaskarżonego wyroku bezspornie nie ma takich wad. Natomiast zarzut naruszenia

art. 233 § 1 k.p.c. nie może stanowić podstawy skargi, gdyż jak wynika z art. 398³ § 3 k.p.c., podstawą skargi nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Przepis art. 233 § 1 k.p.c. dotyczy oceny dowodów. Ponadto należy stwierdzić, że wbrew twierdzeniom skargi Sąd Apelacyjny odniósł się do stanowiska komisji weryfikacyjnej i zmienionego stanowiska pracodawcy w kwestii zakwalifikowania stanowiska pracy ubezpieczonego Jerzego R., tyle że nie uznał tych poglądów za przesądzające sporną kwestię. Nieuzasadniony jest też zarzut naruszenia art. 228 § 1 i 2 k.p.c. wiązany w skardze z niewzięciem pod uwagę znanego Sądowi z urzędu dowodu z opinii Instytutu Górnictwa Odkrywkowego „Poltegor” i opinii Katedry Górnictwa Odkrywkowego AGH, z których wynikała definicja pojęcia przodka w kopalniach węgla brunatnego. Wzięcie pod rozwagę treści tych opinii, nawet jeśli przyjąć za trafne przypisanie Sądowi ich znajomości z urzędu, nie mogło mieć wpływu na wynik sprawy, gdyż ten przesądzony został przez ustalenie zakresu obowiązków pracowniczych wykonywanych przez ubezpieczonego i jego kwalifikacji prawnej.

Z wiążących w postępowaniu kasacyjnym ustaleń faktycznych (art. 398¹³ § 2 k.p.c.) wynika, że ubezpieczony wykonywał pracę wulkanizatora taśm przenośnikowych znajdujących się na koparkach i przenośnikach przesuwnych polegającą na montażu, konserwacji i naprawie tych taśm. Istota sporu w tej sprawie polegała na dokonaniu przyporządkowania tej pracy do przepisów definiujących pracę górnictwem.

Sąd Apelacyjny przedstawił i omówił przepisy prawa materialnego mające zastosowanie w sprawie. Według art. 37 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (obecnie jednolity tekst: Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) obowiązującego w czasie zatrudnienia ubezpieczonego a skreślonego z dniem 1 stycznia 2007 r., jak również według obowiązującego w dacie wydania zaskarżonego wyroku art. 50d tej ustawy, przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury pracownikom zatrudnionym, między innymi, w kopalniach węgla brunatnego zalicza się w wymiarze półtorakrotnym okresy pracy (poza innymi, niemającymi znaczenia w tej sprawie) w przodkach bezpośrednio przy urabianiu i ładowaniu urobku oraz przy innych pracach przodkowych, przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających,

ładujących i transportujących w przodkach oraz przy głębieniu szybów i robotach szybowych. Zarówno w poprzednio obowiązującym stanie prawnym jak i obecnie minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego został upoważniony do szczegółowego określenia w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki i ministrem właściwym do spraw Skarbu Państwa stanowisk pracy, na których zatrudnienie zalicza się w wymiarze półtorakrotnym (art. 37 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach a obecnie art. 50d ust. 3 tej ustawy). Ten sam minister został też upoważniony do określenia (w porozumieniu z ministrami właściwymi do spraw gospodarki i spraw Skarbu Państwa) stanowisk, na których zatrudnienie uważa się za pracę górniczą na odkrywce w kopalniach węgla brunatnego. Dla ustalenia uprawnień emerytalnych ubezpieczonego istotne było przesądzenie wykonywania przez niego w odpowiednim czasie pracy górniczej i pracy górniczej zaliczanej w rozmiarze półtorakrotnym. Oczywiście jest, że zakres pojęcia pracy górniczej jest szerszy niż pracy górniczej zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym. Sporna kwestia sprowadzała się do zaliczenia pracy (górnicy) ubezpieczonego w wymiarze półtorakrotnym.

W ocenie Sądu Najwyższego, Sąd Apelacyjny słusznie dokonał porównania treści załączników do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 r. w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty (Dz. U. z 1995 r. Nr 2, poz. 8) obowiązującego zgodnie z art. 194 ustawy o emeryturach i rentach. W wykazie stanowiącym załącznik nr 2 do tego rozporządzenia wymieniono 32 stanowiska pracy w kopalniach węgla brunatnego oraz w przedsiębiorstwach i innych podmiotach wykonujących roboty górnicze dla kopalń węgla brunatnego, na których zatrudnienie uważa się za pracę górniczą. Wśród tych stanowisk wymieniono pod pozycją 30 wulkanizatora taśm przenośnikowych na odkrywce. Natomiast wykaz stanowiący załącznik nr 3 do tego rozporządzenia w części III zawierający wymienienie stanowisk pracy, na których okresy pracy zalicza się w wymiarze półtorakrotnym w kopalniach węgla brunatnego obejmuje tylko 8 stanowisk. Nie ma wśród nich stanowiska wulkanizatora. Ubezpieczony twierdził, że dotyczy go stanowisko wymienione pod pozycją 1 tego wykazu to znaczy stanowisko górnika

kopalni odkrywkowej. Taki pogląd nie może być zaakceptowany. Gdyby tak rozumieć stanowisko pracy wymienione pod pozycją 1, wszyscy objęci załącznikiem nr 2 mogliby być uważani za wykonujący pracę zaliczaną w wymiarze półtorakrotnym. Wszyscy wykonywali w pewnym sensie pracę górnika kopalni odkrywkowej, skoro zostali objęci wykazem stanowisk pracy górniczej w kopalni węgla brunatnego. Tymczasem tylko nieliczne spośród stanowisk pracy górniczej uzasadniają zaliczenie pracy na nich w wymiarze półtorakrotnym. Przykładowo można podać, że załącznik nr 2 obejmuje trzy stanowiska pracy górnika (górnika na odkrywce, górnika – odwadniacz złożeń na odkrywce, górnika strzałowego na odkrywce i jego pomocnika). Załącznik nr 3 obejmuje dwa stanowiska pracy górnika: górnika kopalni odkrywkowej i górnika strzałowego kopalni odkrywkowej. Pominięte zostało stanowisko górnika odwadniacza. Spośród 12 stanowisk pracy operatorów zamieszczonych w załączniku nr 2 tylko cztery znalazły się w załączniku nr 3. Skoro zatem stanowisko pracy wulkanizatora taśm przenośnikowych na odkrywce zawarte w wykazie stanowiącym załącznik nr 2 nie zostało objęte wykazem-załącznikiem nr 3, to oznacza to niemożliwość zaliczenia pracy wykonywanej na tym stanowisku w wymiarze półtorakrotnym. Stanowisko górnika kopalni odkrywkowej wymienione pod pozycją 1 załącznika nr 3 to stanowisko górnika na odkrywce z pozycji 1 załącznika nr 2 a nie również stanowisko wulkanizatora z pozycji nr 30 załącznika nr 3.

Przedstawiona analiza prowadzi zatem do wniosku niezasadności zarzutów naruszenia prawa materialnego przedstawionych w skardze kasacyjnej.

Z tych wszystkich względów skarga kasacyjna jako pozbawiona uzasadnionych podstaw podlegała oddaleniu na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c.